

Департамент освіти Вінницької міської ради
Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 26 ВМР»

Конспект заняття
з розвитку мовлення
на тему:
«Хто як до зими готується»

Підготувала
вихователь групи № 9
Залєвська А. О.

Мета: розширювати уявлення дітей про зовнішній вигляд тварин, способи приготування до зими; учити будувати відповідь до поставленого запитання; учити утворювати прикметники із суфіксом *-ат-* (вухатий); звертати увагу на прикметники з посиленою ознакою (злющий); стимулювати вживання речень з однорідними членами; розвивати вміння характеризувати предмети за істотними ознаками та діями; учити добирати і називати слова-рими; виховувати допитливість, дбайливе ставлення до об'єктів живої природи, інтерес до художніх творів.

Попередня робота: читання вірша Г. Демченка «Білочка»; розглядання сюжетної картини «Хто як до зими готується»; розглядання предметних карток із зображенням диких тварин.

Матеріал: іграшки — дикі тварини (заєць, лисиця, їжак, білка, ведмідь, вовк); сюжетна картина «Осінь у лісі»; картки із зображенням тварин, комах (бджілка, мураха, павучок) та їх будинків.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

Вихователь пропонує дітям утворити коло.

* *Психогімнастика «Зайчата й лисиця»*

— Уявіть, що ви — маленькі зайчата, які вийшли погратися на сонячній галявинці. Зайчата швидко, веселі, граються на сонечку, стрибають. Покажіть, як вони веселяться. Раптом з'являється лисиця. Усі зайчата завмерли. Хто поворухнеться, того лисиця знайде. Стоять зайчата смирно, причаїлися, завмерли, мовчать, від лисиці ховаються.

— Молодці! Нікого лисиця не знайшла.

II. Основна частина

Вихователь виставляє сюжетний малюнок осіннього лісу та пропонує дітям відповісти на запитання.

— Що зображено на цьому малюнку? (*Ліс*) Яка пора року настала у лісі? (*Осінь*) Як ви здогадалися, що це осінь? Вирушимо у подорож до осіннього лісу. Заплюште очі та скажіть: «Один, два, три — казко, прийди!» У цьому лісі мешкають звірі. Щоб дізнатися, хто тут мешкає, потрібно відгадати загадки.

Влітку сіренький, а взимку біленький.

Довгі вуха має, швидко в лісі стрибає.

Вихователь виставляє іграшку зайчика.

— Так, це заєць. Які у зайця вушка? (*Довгі*) Якщо у нього довгі вуха, який він? (*Вухатий*) Як ви вважаєте, навіщо йому такі вуха? (*Вони йому потрібні, щоб добре чути.*) Які передні лапки у зайчика? (*Короткі*) А які задні лапки? (*Довгі*) Навіщо йому такі ноги? (*За допомогою таких ніг зайчик добре стрибає і швидко бігає.*) Як змінюється хутро зайчика наприкінці осені? (*Наприкінці осені сіре хутро зайчика змінюється на біле.*) Навіщо? (*Для того щоб вовк та лисиця не розгледіли його на снігу.*) Яким ще стає хутро? (*Хутро стає теплішим та густим.*) Ось так зайчик готується до зими.

Це красуня не проста, вона хитра та руда,

Має хутро золотаве, і розумна, і лукава. (*Лисиця*)

Вихователь виставляє іграшку лисички.

— Так, це лисиця. Яка лисиця? (*Вона руда, хитра, пухнаста.*) Лисиця дуже хитра, яка вона? (*Хитрюща*) Де живе лисиця? (*Вона живе у норі.*)

У пору холодну ходить злий, голодний,

Сіру шубу має, зайців полюбляє? (*Вовк*)

Вихователь виставляє іграшку вовка.

— Так, це вовк. Який вовк? (*Він сірий, лахматий, великий, сердитий, злий.*)

Вовк дуже злий, який він? (*Злющий*) Вовк та лисиця взимку не сплять та запасів на зиму не роблять.

У теплій шубі він лежить, цілу зиму міцно спить,

А пробудиться від сну — зустрічатиме весну. (*Ведмідь*)

Вихователь виставляє іграшку ведмедя.

— Так, це ведмідь. Який ведмідь? (*Він великий, клишоногий, бурий, сильний.*)

Він дуже сильний, який він? (*Сильнющий*) Яка шуба у нього? (*У нього товста та тепла шуба.*) Як він ричить? Що він полюбляє їсти? (*Восени ведмідь ходить по лісу, їсть спілі ягоди, горіхи та жолуді, збирає мед, нагулює собі жирок.*)

А що робить ведмідь узимку? (*Узимку, коли сніг та холодно, він спить у барлозі.*)

У мене шубка з колючок, у мене сіра спинка.

Ніс, як чорний п'ятачок, очі-намистинки. (*Іжак*)

Вихователь виставляє іграшку їжака.

— Так, це їжак. Покажіть, як їжак фіркає, коли шукає собі їжу. Який їжак? (*Він колючий, сірий, маленький.*)

Пухнаста, маленька, руденька, жвавенька.

Прудкі стрибають ніжки, гриби їсть та горішки? (*Білка*)

Вихователь виставляє іграшку білки.

— Так, це білка. Яка білка? (*Руда, пухнаста, прудка, маленька*) Який хвіст у білки? (*Довгий, пухнастий*) Яка білочка? (*Хвостата*) Де живе білка? (*На дереві у дуплі*) Як вона готується до зими? (*Вона збирає гриби, горіхи.*) А що відбувається з хутром білочки наприкінці осені? (*Білочка змінює своє хутро. Улітку воно руде, а взимку — сіре.*) Навіщо? (*Для того щоб її не було помітно на дереві.*)

* Гра «Додай слово»

— Підкажіть слова-рими з вірша Грицька Бойка «Білочка».

— Де ти, білочко живеш?

Що ти, білочко... (*гризеш*)?

— У зеленому ліску.

У дуплі, у... (*соснячку*).

Я гризу горішки,

І гриби, і... (*шишки*).

— А в морози люті-злі

Ти не мерзнеш у... (*дуплі*)?

— Мене добре зігрів

Моя шубка... (*хутряна*).

І тому зимові дні

Мені зовсім... (*не страшні*).

Вихователь виставляє іграшки комах.

— А ще в лісі живуть комахи. Хто це? Вони також готуються до зими. Де живуть мурахи? (*Мурахи живуть у мурашнику.*) Так, у ньому вони живуть улітку. А де живуть вони взимку? А куди ховаються павучки, жуки, мухи?

Також восени стає менше птахів. Чому? А тих птахів, які залишаться зимувати, захищатиме від холоду пір'я. Коли холодно, вони настовбурчують пір'я і гріються.

* Дидактична гра «Хто де живе?»

Вихователь роздає дітям малюнки із зображенням комах, тварин та пропонує знайти їх будинки на сюжетному малюнку.

III. Підсумок

— Нам уже час повертатися до дитячого садочка. Заплющте очі та скажіть чарівні слова: «Один, два, три! Казко, додому нас поверни!» Пригадайте, що ми бачили в осінньому лісі. Вам сподобалася подорож до лісу?